

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 17Co/350/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3717200120
Dátum vydania rozhodnutia: 04. 07. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Janáková
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2018:3717200120.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Janákovvej a sudcov Mgr. Zuzany Holúbkovej a Mgr. Ivana Kubínyho v spore žalobcu Ing. O. I., bytom K. XXX, A. pri I., proti žalovanej O. I., bytom S. XX/XX, I., právne zastúpenej JUDr. B. D., advokátkou so sídlom Y. XX/XX, Z. I., o zaplatenie 4.061,28 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Považská Bystrica zo dňa 18. mája 2017, č.k. 4C/1/2017-29, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e .**
- II. Žalovanej **p r i z n á v a** nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcovi v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie prvým výrokom žalobu zamietol a druhým výrokom určil, že žalovaná má nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Z odôvodnenia vyplýva, že žalobca sa žalobou domáhal pôvodne zaplatenia sumy 3.360 eur s príslušenstvom. Žalobu odôvodnil tým, že rozsudkom Okresného súdu Pezinok zo dňa 13.1.2012 č.k. 4C 1141/2008-2580 v spojení s rozsudkom Krajského súdu Bratislava zo dňa 12.6.2012, č.k. 5Co 216/2012-287, bol mal. W. I., nar. XX.X.XXXX, zverený do výchovy a opatery matke O. I. (žalovanej). Týmto rozsudkom bol zaviazaný prispievať na výživu mal. W. výživným vo výške 150 eur mesačne. V termíne od X.X.XXXX (resp. X.X.XXXX) do XX.X.XXXX bol syn W. v jeho výchove a opatere, nakoľko bol nútený odísť od matky, ktorá ho fyzicky a psychicky týrала. Následne, dňa 13.6.2015, úplne odišiel od matky. Okresný súd Považská Bystrica č.k. 8Em/1/2015-223 zo dňa 27.7.2016 odložil výkon rozhodnutia Okresného súdu Považská Bystrica zo dňa 16.10.2015, keď konštatoval, že mal. W. sa nachádza u otca a jeho vyjadrenia, psychický stav a okolnosti pobytu u otca nezakladajú dôvod na to, aby dieťa bolo otcovi odňaté a vrátené matke. Toto rozhodnutie potvrdzuje aj skutočnosť, že od termínu 13.6.2015 sa maloletý W. trvalo nachádza v jeho osobnej starostlivosti. Uviedol ďalej, že napriek tejto skutočnosti aj naďalej v zmysle rozsudku Okresného súdu Pezinok zo dňa 13.1.2012, č.k. 4C 1141/2008-258, v spojení s rozsudkom Krajského súdu Bratislava zo dňa 12.6.2012, č.k. 5Co 216/2012-287, platil matke výživné, a to aj napriek tomu, že mal. W. bol v jeho osobnej starostlivosti a všetku starostlivosť o neho zabezpečoval výlučne sám. A. v termíne X.X.XXXX do XX.X.XXXX a v termíne od 13.6.2015 do 31.12.2016 mu neposkytovala žiadne finančné prostriedky a ani sa nepodieľala žiadnou čiastkou na výžive mal. W.. Mal za to, že finančné prostriedky, ktoré jej pravidelne mesačne posielal (aby sa vyhol prípadnej exekúcii), použila pre svoje osobné potreby, a tým sa bezdôvodne obohatila. V priebehu konania, po doručení žaloby žalovanej, žalobca rozšíril pôvodnú žalobu tak, že žiadal, aby súd uložil žalovanej povinnosť zaplatiť mu 4.061,28 eur a nahradiť trovy konania. Uznesením súd pripustil zmenu žaloby v znení, ako to požadoval žalobca. Po zhodnotení všetkých skutočností a dôkazov súd dospel k záveru, že žaloba žalobcu nie je dôvodná. Skonštatoval, že otec (žalobca) si plnil svoju výživovaciu povinnosť voči mal. W. v rozhodnom období od 2.3.2015 do 29.5.2015 a od 13.6.2015 do konca mesiaca február 2017 na základe právoplatného

rozhodnutia súdu (rozsudku Okresného súdu Pezinok zo dňa 13.1.2012, č.k. 4C 1141/2008-258, v spojení s rozsudkom Krajského súdu Bratislava zo dňa 12.6.2012, č.k. 5Co 216/2012-287), a teda na základe existujúceho právneho dôvodu. Z rovnakého dôvodu boli matke (žalovanej) vyplácané aj rodinné prídavky. Platením výživného na základe právoplatného rozsudku a prijatím rodinných prídavkov teda nemohlo dôjsť na strane žalovanej k bezdôvodnému obohateniu, t.j. k majetkovému prospachu, ktorý by musela žalobcovi vydať. Súd uviedol, že pokiaľ žalobca poukazoval na skutočnosť, že maloletý sa v období, kedy matke poukazoval výživné a boli jej poukazované rodinné prídavky, nachádzal v jeho faktickej starostlivosti, táto skutočnosť nie je rozhodujúca pre právne posúdenie uplatneného nároku žalobcu, pretože dieťa sa v starostlivosti žalobcu nenachádzalo na základe rozhodnutia súdu alebo dohody rodičov, medzi rodičmi ohľadom jeho starostlivosti boli vážne nezhody, a pokiaľ teda žalobca si napriek tomu vyživovaciu povinnosť plnil, na strane žalovanej nevznikla povinnosť prijaté výživné a rodinné prídavky žalobcovi vrátiť ako bezdôvodné obohatenie. Ani skutočnosť, že si žalobca plnil vyživovaciu povinnosť len preto, aby sa vyhol prípadnej exekúcii, podľa súdu nemá za následok povinnosť žalovanej výživného a rodinné prídavky žalobcovi vydať. V danom prípade súd neaplikoval na právny vzťah medzi žalobcom a žalovanou ustanovenie § 78 ods. 2 Zákona o rodine ohľadom spotrebovaného výživného, pretože v zmysle § 78 ods. 2 Zákona o rodine spotrebované výživné sa za uplynutý čas pre mal. dieťa sa nevracia v prípade, ak dôjde k zrušeniu alebo zníženiu výživného, čo v danom prípade nedošlo, pretože vyživovacia povinnosť rodičov rozhodnutím súdu zrušená nebola a taktiež nedošlo ani jednému z rodičov k zníženiu výživného. Vzhľadom na uvedené skutočnosti a za použitia citovaných ustanovení Občianskeho zákonníka súd žalobu žalobcu v celom rozsahu ako nedôvodnú zamietol. O trovách konania súd rozhodol tak, že nakoľko žalovaná mala v konaní plný úspech, priznal jej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. V zákonnej lehote proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalobca. Uviedol, že syn sa v termíne od 2.3.2015 (resp. 3.3. 2015) do 29.5.2015 a následne od 13.6.2015 do 28.2.2017 nenachádzal v starostlivosti matky, ale v jeho starostlivosti. V čase, keď sa syn u matky nenachádzal, už bolo vedené súdne konanie o zmenu zverenia mal. W. do jeho starostlivosti na Okresnom súde v Považskej Bystrici č.k. 7P/38/2014. Nestotožnil sa s názorom súdu, keď v rozsudku 4C /1/2017-29, v bode 17. uvádza „dieťa sa v starostlivosti otca nenachádzalo na základe rozhodnutia súdu“ a „a pokiaľ teda otec si napriek tomu vyživovaciu povinnosť plnil, na strane žalovanej nevznikla povinnosť prijaté výživné a rodinné prídavky žalobcovi vrátiť ako bezdôvodné obohatenie“. Aby ho súd zbavil povinnosti platiť výživné matke na mal. W., ktorý bol fyzicky v uvedenom období u neho a o ktorého sa v skutočnosti staral, žiadal okresný súd Považská Bystrica už v priebehu súdneho konania o zmenu zverenia mal. W. do jeho starostlivosti. V záujme skončenia a nezačatia ďalšieho exekučného konania (exekučné konanie z 5.5.2009 Okresný súd Pezinok, č.k. 16Er/733/2009 zastavil) k rukám matky poukazoval výživné, ako mu bolo stanovené súdom, a to aj napriek tomu, že syn sa v uvedenom období u matky nenachádzal. Neposkytovala pre syna žiadne finančné prostriedky a ani sa nepodieľala žiadnou čiastkou na výžive mal. W.. Žiadnou čiastkou neprispievala na jeho školskú alebo mimoškolskú činnosť, neprispievala na žiadne jeho aktivity, neposkytla mu žiadne vecné ani finančné plnenie, nepodieľala sa žiadnym spôsobom, či už finančne alebo osobne na jeho výchove, výžive a starostlivosti. Podľa jej tvrdenia finančné prostriedky použila na vymaľovanie detskej izby, a to v byte, ktorý jej nepatrí, pričom syn sa v tomto byte v období od 2.3.2015 (resp. 3.3. 2015) do 29.5. 2015 a následne od 13.6.2015 do februára 2017 nezdržoval a ani sa tam nezdržiava. Matka nepreukázala, že by tieto prostriedky boli použité v prospech dieťaťa. Nie je pravdivé tvrdenie matky, že zabezpečila dovolenkový pobyt, na ktorom sa mal zúčastniť aj syn. Na žiadnu takúto akciu syn nebol matkou oslovený. Súd žalobu zamietol z dôvodu, keď vychádzal zo skutočnosti, že k bezdôvodnému obohateniu nedošlo, nakoľko spotrebované výživné sa nevracia. S týmto právnym názorom súdu sa nestotožňoval, lebo v danom prípade nepokladal výživné za spotrebované v prospech maloletého dieťaťa, výživné ktoré platil a patrilo dieťaťu, spotrebovala výlučne matka, ktorá ho nepoužila na dieťa, ktoré v uvedenom období nebolo fyzicky v jej starostlivosti a opatere. Teda výživné nebolo spotrebované, a tým sa bezdôvodne obohatila. Mal za to, že povinnosťou súdu je skúmať, na aké účely matka použila výživné, ktoré bolo určené na mal. W., ktoré jej pravidelne k jej rukám posielal. Opakovane sa domnieval, že súd nesprávne vec posúdil a žiadal, aby rozhodol v súlade s podanou žalobou a priznal mu sumu 4.061,28 eur, alternatívne, rozsudok zrušil a vrátil súdu prvej inštancie na nové konanie a rozhodnutie.

3. K podanému odvolaniu sa písomne vyjadrila žalovaná prostredníctvom svojej právnej zástupkyne. Uviedla, že napadnutý rozsudok považuje za vecne správny, a preto ho žiadala potvrdiť a priznať trovy odvolacieho konania v plnej výške. Poukázala na vecnú správnosť odôvodnenia napadnutého

rozsudku, pričom zdôraznila, že za žalovanú sumu dala vymaľovať byt, kúpila skrinky, ošatenie pre syna, avšak za dva roky sú už tieto pre dieťa nepoužiteľné. Tvrdila preto, že z jej strany nedošlo k žiadnemu bezdôvodnému obohateniu, a preto sa ani žalobca nemôže domáhať, aby ho vydala, zvlášť keď žiadal dieťa zveriť až dňom 17.02.2017. V prípade, ak by súd mal žalobcovi vyhovieť, musel by potvrdiť protiprávny stav, ktorý zapríčinil žalobca, čo by bolo v rozpore s dobrými mravmi. Z uvedených dôvodov považuje odvolanie za nedôvodné.

4. K podanému vyjadreniu žalovanej sa písomne vyjadril žalobca, pričom poukázal na to, že žalovaná pre dieťa žiadne finančné prostriedky neposkytovala a ani sa nepodieľala žiadnou čiastkou na výžive. Zdôraznil, že žalovaná nepreukázala, že by finančné prostriedky boli použité v prospech dieťaťa, pre jeho potrebu, resp. na jeho výchovu alebo starostlivosť. Ďalej uviedol, že nie sú pravdivé tvrdenia matky ohľadom rekreácie pri mori s dieťaťom, nie je pravdivé tvrdenie, že by bola s dieťaťom v marci 2015 na pobyte v J., a tiež nie je pravdivé tvrdenie, že by žiadal zveriť do svojej starostlivosti dieťa až od dňa 15.02.2017. Záverom zopakoval, že výživné, ktoré bolo určené pre dieťa, použila žalovaná na svoje potreby, čím sa bezdôvodne obohatila. Žiadal odvolací súd, aby žalobe v celom rozsahu vyhovel.

5. Krajský súd ako súd odvolací preskúmal vec podľa § 379 a § 380 ods. 1 CSP bez nariadenia pojednávania odvolacieho súdu podľa § 385 ods. 1 CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP ako vecne správny potvrdiť v celom rozsahu.

6. Odvolací súd preskúmal všetky rozhodujúce námietky týkajúce sa predmetnej veci, ktoré boli v odvolaní žalobcom vznesené. Odvolacie námietky žalobcu sú v podstate totožné s námietkami, ktoré uplatnil pred súdom prvej inštancie a s ktorými sa v dostatočnom rozsahu už vypořiadal súd prvej inštancie. Súd prvej inštancie vo veci aplikoval správne citované zákonné ustanovenia a vo veci aj vecne správne rozhodol. Odvolací súd si preto osvojuje dôvody napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie a na tieto v celom rozsahu poukazuje v zmysle § 387 ods. 2 CSP, pričom na zdôraznenie správnosti rozsudku súdu prvej inštancie dodáva nasledovné:

7. Podľa § 451 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať. Bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

8. Bezdôvodné obohatenie je v ustanovení § 451 Občianskeho zákonníka <<http://zakony.judikaty.info/predpis/zakon-40/1964>> konštruované ako predmet plnenia, ktorý sa má vydať. V ods. 1 je pritom vyjadrená všeobecná zásada, že ten, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí toto obohatenie vydať. V odseku 2 tohto ustanovenia je vymedzený pojem bezdôvodného obohatenia. Zákon v tomto ustanovení uvádza štyri formy bezdôvodného obohatenia (piata je obsiahnutá v § 454). Teda podstatou bezdôvodného obohatenia je zákonom stanovená povinnosť toho, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, toto obohatenie vydať tomu, na koho úkor bol predmet bezdôvodného obohatenia získaný. Právny vzťah bezdôvodného obohatenia je samostatným vzťahom, ktorý vznikne v dôsledku porušenia iného právneho vzťahu alebo na základe určitej právnej skutočnosti (podľa zákonom definovaného pojmu bezdôvodného obohatenia). Záväzkový právny vzťah z bezdôvodného obohatenia vznikne však len za splnenia určitých (zákonných) predpokladov, ktorými sú získanie bezdôvodného obohatenia na strane určitej osoby (obohateného), protiprávnosť získania bezdôvodného obohatenia, majetková ujma, ktorá postihuje inú určitú osobu (postihnutého), a príčinná súvislosť medzi protiprávnym získaním bezdôvodného obohatenia určitou osobou a majetkovou ujmom inej určitej osoby. Splnenie týchto predpokladov musí preukázať ten, kto tvrdí, že na jeho úkor bolo bezdôvodné obohatenie získané (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 2Cdo/92/2010).

9. Skutková podstata bezdôvodného obohatenia získaného plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, dopadá na tie prípady, keď v okamžiku poskytnutia plnenia existoval právny dôvod plnenia, ktorý však následne, v dôsledku ďalšej právnej skutočnosti, stratil svoje právne účinky (odpadol). Okamžikom odpadnutia právneho dôvodu sa poskytnuté plnenie stáva bezdôvodným obohatením. Inštitút bezdôvodného obohatenia vyjadruje totiž zásadu občianskeho práva, že nikto sa nesmie bezdôvodne obohatiť na úkor iného, a pokiaľ k tomu dôjde, je povinný takto získaný prospech vrátiť. (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 5 MCdo 17/2009).

10. Odvolací súd na námietku žalobcu týkajúcu sa skutočnosti, že už v priebehu súdneho konania žiadal o zmenu zverenia mal. W. do svojej osobnej starostlivosti, podľa odvolacieho súdu neobstojí, nakoľko faktom zostáva, že maloletý bol súdnym rozhodnutím zverený matke (žalovanej), pričom správne zdôraznil súd prvej inštancie, že maloletý sa nenachádzal v starostlivosti otca na základe rozhodnutia súdu alebo dohody rodičov. Bolo preto plne v súlade s rozhodnutím súdu, že za tento čas, kedy maloletý bol vo faktickej starostlivosti žalobcu, žalovaná neposkytovala žalobcovi na maloletého výživné, nakoľko by vznikol stav odporujúci súdnemu rozhodnutiu o osobnej starostlivosti a výživnom ohľadom maloletého, pričom netreba opomínať fakt, že výživné rodičov k deťom sa určuje vždy individuálne s prihliadnutím na rodičove možnosti, schopnosti a majetkové pomery, a preto by nebolo vylúčené, že výživné zo strany matky v tom čase by bolo rozdielne oproti stanovenému výživnému otca.

11. Rovnako podporujúci názor, že nedošlo zo strany žalovanej k bezdôvodnému obohateniu, je ten, že nezákonný stav, teda taký, že maloletý sa nachádzal u otca proti vôli matky a i v rozpore so súdnym rozhodnutím, sa nemôže odzrkadliť v tom, aby matka, v ktorej starostlivosti sa dieťa nenachádzalo, hoci malo, mala poukazovať výživné otcovi, ktorý nerešpektuje stav založený súdnym rozhodnutím - na to nie je nijaký zákonný podklad. Navyše, určenie, v koho starostlivosti bude dieťa, malo svoj racionálny základ, a preto nemožno akceptovať názor žalobcu, že žalovaná sa za čas, kedy dieťa nemala v osobnej starostlivosti, hoci ho mať mala v zmysle súdneho rozhodnutia, bezdôvodne obohatila.

12. Ako bolo vyššie naznačené, záväzkový právny vzťah z bezdôvodného obohatenia vznikne len za splnenia určitých (zákonných) predpokladov, ktorými sú získanie bezdôvodného obohatenia na strane určitej osoby (obohateného), protiprávnosť získania bezdôvodného obohatenia, majetková ujma, ktorá postihuje inú určitú osobu (postihnutého), a príčinná súvislosť medzi protiprávnym získaním bezdôvodného obohatenia určitou osobou a majetkovou ujmom inej určitej osoby, pričom v tomto prípade absentuje protiprávnosť získania bezdôvodného obohatenia, a preto o bezdôvodnom obohatení nemožno hovoriť.

13. Azda jedinou, do úvahy prichádzajúcou skutkovou podstatou bezdôvodného obohatenia v tomto prípade by mohlo byť plnenie z právneho dôvodu, ktorý odpadol, podľa § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Je však zrejmé, že v rozhodnom období (teda v tom, za ktoré žiada žalobca vydať bezdôvodné obohatenie) jestvoval právny dôvod na plnenie výživného, nakoľko podľa súdneho rozhodnutia bol maloletý zverený do osobnej starostlivosti matky a bolo i určené výživné, pričom žalovaná sa nemohla podieľať na výžive a výchove maloletého kvôli správaniu žalobcu.

14. V odvolaní ďalej poukazoval žalobca na skutočnosť, že súd prvej inštancie vychádzal zo skutočnosti, že k bezdôvodnému obohateniu nedošlo, nakoľko spotrebované výživné sa nevracia, avšak odvolací súd konštatuje, že táto nie je dôvodná, nakoľko súd prvej inštancie v odôvodnení rozhodnutia, s čím sa odvolací súd plne zhoduje, vysvetlil, prečo neaplikoval na tento prípad § 78 ods. 2 Zákona o rodine, ktorý upravuje situácie, kedy sa spotrebované výživné nevracia, keďže v danom prípade vyživovacia povinnosť v rozhodnom období zrušená nebola a rovnako tak nedošlo k zníženiu výživného.

15. S poukazom na uvedené skutočnosti odvolací súd vyhodnotil námietky žalobcu ako nedôvodné, pričom tieto nemohli privodiť iné rozhodnutie vo veci.

16. Z týchto dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP ako vecne správny potvrdil.

17. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP tak, že žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % voči žalobcovi, nakoľko bola v odvolacom konaní plne úspešná. V zmysle § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov bude rozhodovať súd prvej inštancie.

18. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom krajského súdu jednomyseľne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).